

Юринець Ю. Л., професор кафедри
конституційного і адміністративного права, д.ю.н., доцент
Будник О.В., студентка
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний Авіаційний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У правовій державі суд має вирішувати конфлікти у всіх сферах суспільних відносин на засадах законності, неупередженості та об'єктивності.

Судова система України становить сукупність усіх судів держави, заснованих на єдиних засадах організації і діяльності, що здійснюють судову владу. Судочинство здійснюється судами загальної юрисдикції та Конституційним Судом України [5].

Система судів загальної юрисдикції відповідно до Конституції України будується за принципами територіальності і спеціалізації. Систему судів загальної юрисдикції складають: 1) місцеві суди; 2) апеляційні суди; 3) Верховний Суд.

Для розгляду окремих категорій справ відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» в системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди.

Судова система України характеризується:

- єдиними принципами організації та діяльності судів;
- єдиним статусом суддів;
- обов'язковими для усіх судів правилами судочинства, визначеними законом;
- однаковим застосуванням законів судами загальної юрисдикції;
- єдиним порядком організаційного забезпечення діяльності судів;
- фінансуванням судів виключно з державного бюджету України [1].

Згідно з Конституцією України в системі судів загальної юрисдикції утворюються загальні та спеціалізовані суди окремих судових юрисдикцій.

Військові суди належать до загальних судів і здійснюють правосуддя у Збройних силах України та інших військових формуваннях, утворених відповідно до закону [2].

Суди спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення.

Спеціалізованими судами є господарські, адміністративні та інші суди, визначені як спеціалізовані суди. У судах різних судових юрисдикцій може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ певної юрисдикції.

Місцевий суд є судом першої інстанції і розглядає справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності.

У системі судів загальної юрисдикції в Україні діють загальні та спеціалізовані апеляційні суди.

Апеляційними загальними судами є: апеляційні суди областей, апеляційні суди міст Києва та Севастополя, Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, військові апеляційні суди регіонів та апеляційний суд Військово-Морських сил України, а також Апеляційний суд України [3].

Апеляційними спеціалізованими судами є апеляційні господарські суди та апеляційні адміністративні суди, які утворюються в апеляційних округах відповідно до указу Президента України.

У системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди як суди першої та апеляційної інстанції з розгляду окремих категорій справ, що утворюються Президентом України в порядку, встановленому Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Вищими спеціалізованими судами є:

- 1) Вищий суд з питань інтелектуальної власності;

2) Вищий антикорупційний суд.

Верховний Суд України є найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції. Верховний Суд України здійснює правосуддя, забезпечує однакове застосування законодавства усіма судами загальної юрисдикції [4].

Крім судів загальної юрисдикції в Україні також є Конституційний Суд. Його статус визначається ст. 147-153 Конституції України та Законом України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017.

Завданням Конституційного Суду України є гарантування верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України [2].

Рішення й висновки Конституційного Суду України є обов'язковими до виконання на території України, остаточними і не можуть бути оскаржені. Закони, інші нормативно-правові акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність від дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність.

Отже, судова система України - це сукупність усіх існуючих та функціонуючих судів в Україні, які мають повноваження здійснювати судову владу.

Література

1. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 №1402-VIII (остання редакція від 05.08.2018) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545

2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (остання редакція від 30.09.2016) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст.141

3. Конституційне право України: Підручник / За ред. д.ю.н. проф. В.Ф. Погорілка. 2-ге доповнене вид. – К.: Наукова думка – 2000. – С. 225.

4. Організація судових та правоохоронних органів. Навч. посібник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів освіти/ І.Є Марочкін,

В.В.Афанасьєв, В.С.Бабкова та ін., За ред. І.Є Марочкіна, Н.В.Сібільової, О.М.Толочка. – Харків: Право, 2000.

5. Юринець Ю.Л. Конституційне право України Навчальний посібник // Ю.Л. Юринець. – Ужгород : ФОП Бреза, 2014. – 368 с.